

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

เจ้าขององค์ความรู้ นายไกรสร บัญญัติศิลป์ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

ชื่อเรื่อง การส่งเสริมวิทยากรสัมนาชีพชุมชน

สถานที่เกิดเหตุการณ์ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่พริก

เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อ มกราคม - พฤษภาคม ๒๕๖๑

เนื้อเรื่อง

การสร้างสัมนาชีพชุมชน เป็นแนวคิดในการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจฐานราก การส่งเสริมเสริมให้เกิดสัมนาชีพชุมชน เป็นการพัฒนาที่ใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันโดยยึดถือความต้องการของชุมชนเป็นหลัก ระบบสัมนาชีพชุมชน ที่เหมาะสมกับสังคมไทยและการจัดตั้งกลไกส่งเสริมสัมนาชีพชุมชน เพื่อทำหน้าที่เชื่อมโยงสนับสนุน ส่งเสริม ให้ข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก และให้มีการประสานและบูรณาการพลังของภาคธุรกิจและชุมชน อย่างมีเป้าหมายร่วมกัน จะต้องใช้ชุมชนเป็นตัวตั้ง

กรมการพัฒนาชุมชน โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดฯ มอบหมายให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอขับเคลื่อนการดำเนินงานสัมนาชีพชุมชน โดยการพัฒนาศักยภาพการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับประชาชนชุมชน โดยการคัดเลือกชาวบ้านที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้กับตนเอง และเป็นบุคคลในหมู่บ้าน ยอมรับส่งเสริมให้เข้ารับการฝึกอบรมการเป็นวิทยากรเพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้แก่คนอื่น ๆ ได้ และไปสร้างทีมและจัดฝึกอบรมอาชีพให้กับครัวเรือนเป้าหมายที่ต้องการฝึกอบรมในหมู่บ้าน โดยใช้พื้นที่ในบ้านของ ผู้สอนที่เรียกว่า “บ้านประชาชนชุมชน” หรือศูนย์เรียนรู้ในหมู่บ้านเป็นแหล่งเรียนรู้

บันทึกขุมความรู้

“การอบรมอาชีพแก่ราษฎรเป้าหมายเพื่อสร้างสัมนาชีพชุมชน” เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ควรสร้างศักยภาพการประกอบอาชีพบนพื้นฐานข้อมูลและความรู้ ความสามารถที่เกิดจากการวิเคราะห์ข้อมูล ที่เห็นศักยภาพและโอกาสของชุมชน บนเส้นทางของสายโซ่เศรษฐกิจ แล้วพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการขึ้นมา เพื่อนำไปปฏิบัติการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนบนฐานอาชีพในชุมชน โดยเลือกปฏิบัติการในข้อต่อใดข้อต่อหนึ่งในสายโซ่เศรษฐกิจของอาชีพนั้น ๆ พร้อมกับส่งเสริมให้ครัวเรือนกลุ่มเป้าหมายจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระดับครัวเรือนและนำข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนไปประมวลผล ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาครอบครัว แผนชุมชน ภายใต้ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับส่วนราชการภาคีการพัฒนา

ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อน กระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ ให้เกิดเป็นความยั่งยืน จะต้องมีการคัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ จะต้อง ค้นหาบุคคลที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพในหมู่บ้าน ชุมชน ที่ได้รับการยอมรับจากคนในหมู่บ้านและมีความพร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้ ความเชี่ยวชาญในอาชีพที่ตนเอง ถนัด ประสบผลสำเร็จในการสร้างรายได้ มาทำหน้าที่ประชาชนชุมชน ทำหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนา ครัวเรือนสัมนาชีพชุมชน ให้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อส่งเสริมเป็นวิทยากรสัมนาชีพชุมชน ที่เรียกว่า “ประชาชนชุมชน” ควรมีคุณสมบัติดังนี้

- ๑) มีทักษะในการพูด
- ๒) มีความตั้งใจในการถ่ายทอดความรู้
- ๓) มีความพร้อมที่จะเรียนรู้
- ๔) ต้องเป็นผู้ใฝ่หาความรู้
- ๕) เป็นผู้มีความคิดเชิงสร้างสรรค์
- ๖) มีการยกตัวอย่างและสาธิตเพื่อให้เห็นของจริง
- ๗) รับฟังและยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น
- ๘) ต้องมีความเป็นกันเอง
- ๙) ต้องมีความเป็นมิตร
- ๑๐) ให้ความสนใจสิ่งรอบตัว และเปิดใจกว้าง
- ๑๑) ส่งเสริมการสร้างกำลังใจ ให้กำลังใจและให้โอกาสผู้อื่น
- ๑๒) สามารถสรุปบทเรียนและวิเคราะห์สถานการณ์ได้

ข้อเสนอแนะ

ปราชญ์ชุมชน ต้องเป็นผู้มีบทบาทในการสร้างงาน สร้างอาชีพและรายได้ ตามแนวทางสัมมาชีพ ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านตนเอง เพื่อให้การขับเคลื่อนงานสัมมาชีพชุมชนสัมฤทธิ์ผล วิทยากรสัมมาชีพชุมชนต้องมีความรู้ใน ๓ เรื่อง ดังนี้ คือ

๑) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับให้ดำเนินไปในทางสายกลางอย่างยั่งยืนและสมดุล

๒) เรื่องประชาธิปไตย คือการร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน เพื่อช่วยกันแก้ปัญหาและคิดหาทางสร้างอนาคตให้ประเทศไทยผ่านโครงสร้างการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นลดความเหลื่อมล้ำ พัฒนาคุณภาพคนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยมีเป้าหมาย การสร้างรายได้ให้ชุมชน ประชาชนมีความสุข

๓) เรื่องวิสาหกิจเพื่อสังคม มีเป้าหมายเพื่อสังคมไม่ใช่กำไรสูงสุด ดำเนินงานธุรกิจด้วยตนเองนำกำไรไปขยายผล บริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล สามารถจดทะเบียนเป็นรูปแบบบริษัท มุ่งเน้น ชุมชนลงมือทำ เอกชนขับเคลื่อน รัฐบาลสนับสนุน

ข้อพึงระวัง

การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ควรคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

(๑) ต้องสร้างคุณค่าของการทำงาน เห็นการทำงานทุกชนิดเป็นของดีของมีคุณค่า

(๒) การเรียนรู้ต้องเรียนรู้จากการทำงาน ใช้การทำงานเป็นเครื่องเรียนรู้ให้ทำงานเป็น สู้งาน

หนักและรับผิดชอบ

(๓) การเรียนรู้ต้องเรียนให้คิดเป็น อยู่ร่วมกันเป็น จัดการเป็น สร้างความรู้และจัดการความรู้เป็น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการเป็นวิทยากรสัมมาชีพชุมชน ในการถ่ายทอดความรู้ มีดังนี้

๑) ต้องมีกิจกรรมการสาธิต การให้ดูด้วยตาได้ผลมากกว่าการบรรยาย

๒) ต้องมีการเตรียมตัวที่ดี

๓) ต้องมีสื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี เช่น มีตัวอย่างมาโชว์ให้เห็น

๔) ต้องมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหา เวลา และตรงเวลา

๕) ต้องคำนึงอยู่ตลอดเวลาว่าปราชญ์ชุมชนมีหน้าที่ไปทำให้เขา